

ลิขสิทธิ์ : สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ปี : 2565
ชื่อเรื่อง : จ้างที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการศึกษาระยะต้นการมีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565
เมือง : กรุงเทพฯ
ภาษา : ไทย
สถานที่พิมพ์ : สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
นักวิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วสันต์ เหลืองประภัสร์
บทคัดย่อ :

โครงการระยะต้นการมีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะ จัดทำโดยสำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมกับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีวัตถุประสงค์สำคัญคือ (1) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ในบริบทการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการให้บริการสาธารณะของหน่วยงานภาครัฐของประเทศไทย (2) เพื่อระยะต้นการมีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะผ่านการกำหนดกรอบแนวทางในการดำเนินการ กลไก หรือหลักเกณฑ์การมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ในการพัฒนา ออกแบบหรือจัดบริการสาธารณะของหน่วยงานภาครัฐในการจัดบริการสาธารณะให้มีความชัดเจน และเกิดขึ้นจริงอย่างเป็นรูปธรรม และ (3) เพื่อระยะต้นการบริการสาธารณะของหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพทัดเทียมนานาชาติ และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง โดยที่กลุ่มเป้าหมายของการศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ (public sector) โดยจำกัดขอบเขตเฉพาะราชการบริหารส่วนกลาง ได้แก่ ส่วนราชการระดับกระทรวงและส่วนราชการระดับกรม ซึ่งเป็นกลไกจัดบริการสาธารณะระดับชาติ และราชการบริหารส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัดและอำเภอ ซึ่งเป็นกลไกจัดบริการสาธารณะเชิงพื้นที่

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว คณะนักวิจัยได้ดำเนินการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน พบว่า หน่วยงานภาครัฐได้เปิดให้ภาคประชาชนเข้ามามีบทบาทร่วมดำเนินงานในหลายลักษณะ ทั้งในแง่การประสานความร่วมมือกับองค์กรภาคประชาสังคมที่ดำเนินกิจการสาธารณะคู่ขนานไปกับหน่วยงานภาครัฐ และการส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มผู้รับบริการหรือชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย เข้ามาร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดบริการสาธารณะของหน่วยงานภาครัฐ และปรากฏการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในมิติประเด็นนโยบายสาธารณะ หลากหลายด้าน เช่น ด้านสวัสดิการและบริการทางสังคม ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านการกำหนดและการกำกับมาตรฐาน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังพบประเด็นปัญหาและข้อจำกัดในหลายมิติที่ส่งผลต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยภาครัฐด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็น รูปแบบการมีส่วนร่วม งบประมาณและทรัพยากร ศักยภาพของประชาชน แนวปฏิบัติของภาครัฐ ความขัดแย้ง กฎหมายและระเบียบต่าง ๆ และกลไกการสนับสนุน

เมื่อได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบกับกับกรณีศึกษาจากต่างประเทศ โดยคัดเลือกประเทศต้นแบบ 2 ประเทศที่ประสบความสำเร็จในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการสาธารณะ ได้แก่ ประเทศอังกฤษ และประเทศอินโดนีเซีย นั้น พบว่า ในกรณีของประเทศไทย การพัฒนาโลกเชิงสถาบันเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน รัฐบาลอังกฤษได้มีนโยบายหนุนเสริมบทบาทขององค์กรภาคประชาสังคมในการจัดทำบริการสาธารณะเป็นสำคัญ มีการสร้างกลไกเชิงสถาบันเพื่อพัฒนาระเบียบกฎเกณฑ์ และกรอบการปฏิบัติสำหรับหน่วยงานภาครัฐที่ต้องการสร้างความเป็นภาคีหุ้นส่วนกับองค์กรภาคประชาสังคม ภายใต้กรอบข้อตกลงความเป็นภาคีหุ้นส่วนทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ในส่วนของประเทศอินโดนีเซีย นั้น พบว่า มีแนวทางการปฏิรูปการมีส่วนร่วมของประชาชนเริ่มต้นในช่วงหลังการล่มสลายของระบอบซูฮาร์โต โดยพลังของขบวนการภาคประชาชนที่ต่อต้านรัฐบาลจากปัจจัยความด้อยประสิทธิภาพของภาครัฐ นำไปสู่การจัดทำรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ การปฏิรูประบบราชการ นโยบายการบริหารงานบุคคลภาครัฐ การจัดตั้งองค์กรของรัฐ การปฏิรูปภาครัฐ ตามแนวทางของภาคเอกชน การใช้เทคโนโลยี และการกระจายอำนาจครั้งใหญ่ (big bang decentralization) มีการพัฒนาโลกเชิงสถาบันเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน พลเมือง มีการดำเนินการในหลายด้าน ทั้งการพัฒนากรอบกฎหมาย การปรับเปลี่ยนการดำเนินงานของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ และการจัดตั้งองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ยังมีตัวแบบการมีส่วนร่วมของพลเมืองที่เกิดขึ้นทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นที่หลากหลายที่น่าสนใจ เช่น ตัวแบบการส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร (Access to Information) ตัวแบบการร่วมตรวจสอบภาครัฐผ่านแพลตฟอร์มเลปอร์ (LAPOR) เป็นต้น

ในส่วนของข้อเสนอแนะแนวทางการยกระดับการมีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะสำหรับประเทศไทยนั้น คณะนักวิจัยได้ดำเนินการจัดทำข้อเสนอ แนวทางในการส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการบริหารราชการแผ่นดินในรูปแบบรัฐบาลที่เปิดรับการมีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะ โดยมีประเด็นสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1. ภาครัฐจะต้องสร้างให้เกิดความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับการยกระดับการมีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะ 2. ภาครัฐจะต้องดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการหรือห้องปฏิบัติการออกแบบบริการสาธารณะ (Service Design Lab) 3. ต้องดำเนินการพัฒนาต้นแบบการเปิดโอกาสให้องค์กรภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะ 4. ดำเนินการยกระดับการมีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะเชิงพื้นที่ และ 5. ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยรัฐบาลที่เปิดรับการมีส่วนร่วม (Open Government Action Plan)

Copyright : Office of the Permanent Secretary, Prime Minister Office
Year : 2022
Title : Project on the Promotion of Participation in Providing Public Services
2022
City : Bangkok
Language : Thai
Publisher : Thammasat University Research and Consultancy Institute
Researcher : Assistant Professor Dr. Wasan Luangprapat
Abstract :

The Project on the Promotion of Participation in Providing Public Services, by Thammasat University Research and Consultancy Institute in collaboration with the Office of the Permanent Secretary, has the objectives: (1) to study and analyze the situation in the context of civil participation in providing public services that provided the Thai public agencies, (2) to promote participation in providing public services through setting up a framework for implementation, mechanisms or guidelines on the participation of civilians and different sectors with a clear and realistically practical manner in developing, designing or providing public services and (3) to promote public services by the Thai public agencies with internationally equivalent efficiency and in accordance with the genuine needs of people. The target of this study includes the public sector under the scope of the central administration namely agencies at the Ministry level and agencies at the Department level, which are mechanisms for the provision of national public services, as well as the provincial administration namely provinces and districts, which are mechanisms for providing public services at the local level.

Given those objectives, it was found from the research on civil participation that public agencies have welcomed civil participation in different manners namely collaboration with civil society organizations that carried out public affairs in parallel with the public agencies. It was also found that there was the promotion of civilians who were service recipients or communities in targeted areas to take part in the process of providing public services. It also emerged the different kinds of civil participation in public policy, for example, welfare and social services, consumer protection, standard prescription and monitoring, etc. Moreover, it was also discovered that there were issues and limitations in diverse areas that impacted the promotion and support of civil participation by the public

sector such as the method of participation, budget and resources, people's capabilities, public guidelines, conflicts, laws and regulations and the supporting mechanisms.

For studying in comparison with case studies from other countries, 2 countries were selected as examples of successful cases of civil participation in providing public services namely England and Indonesia. It was discovered that the organizational improvement mechanism to promote civil participation in England, the government implemented policies to essentially enhance the roles of civil organizations in providing public services. There was an organizational mechanism to develop rules and framework for practices for public agencies that aimed to partner with civil organizations under the agreement on the partnership at both national and local levels. For Indonesia, it was found that a guideline for reforming civil participation was inaugurated around the collapse of Suharto's system. The influence of the anti-government civil movement to eradicate the inefficiency of the public sector resulted in the amendment of a constitution, the reform of the public bureaucracy, the policy on human resource management for the public sector, the establishment of public agencies, the reform of the public sector by following the approach of the private sector and technological implementation. There was also the massive decentralization (big bang decentralization) which consequently brought about the organizational improvement to support civil participation, a wide range of implementation in legal framework development, the change in the operation of the administration and the legislative and the establishment of constitutional independent organizations. Furthermore, interesting models of civil participation at national and local levels were found, for instance, a model for the promotion of access to information and a model for public auditing via a platform called LAPOR, etc.

Recommendations for the promotion of participation in providing public services for Thailand are proposed through a guideline to promote and push forward in practice a public administration approach that opens to participation in providing public services. 5 key areas of recommendations are that (1) the public sector shall raise awareness and understanding in the participation in providing public services, (2) the public sector shall conduct action research or Service Design Lab, (3) a model for the participation of civil society organizations in providing public services shall be developed, (4) the promotion for participation in providing public services at the local level shall be promoted and (5) an open government action plan at the national level shall be developed.